

Aktualiseringar av vuxna till socialtjänsten i Gävleborgs län under 2025

- En sammanställning

Ann Lyrberg, utredare
FoU Välfärd Region Gävleborg
Arbetsrapport 2026:5

Inledning

År 2025 markerar ett viktigt skifte för socialtjänsten i Sverige, då den socialtjänstlag som gällt sedan 1982 ersattes av en ny socialtjänstlag som trädde i kraft den 1 juli 2025. Den nya lagen syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, mer tillgänglig och mer kunskapsbaserad (Socialtjänstlag (2025, u.å.) .

I korthet innebär den nya lagstiftningen att socialtjänsten ska nå ut till människor i ett tidigt skede, innan problemen blivit alltför omfattande, samt kunna erbjuda snabbare och enklare insatser, även utan individuell behovsprövning. Socialtjänstens arbete ska baseras på den bästa tillgängliga kunskapen om vilka insatser som kan göra mest nytta för individen. Lagen betonar även att socialtjänsten ska främja jämställda levnadsvillkor, bland annat genom att kvinnor och män bemöts utifrån sina individuella förutsättningar och utan könsstereotypa föreställningar.

Liksom tidigare är socialtjänstlagen en målinriktad ramlag med övergripande regler, vilket ger kommunerna möjlighet att anpassa arbetssätt och lösningar utifrån lokala behov och förutsättningar. För att socialtjänsten ska kunna bedrivas på ett kunskapsbaserat sätt krävs att kommunerna systematiskt följer upp och har god kunskap om utvecklingen i sin egen kommun. Uppföljning av den egna verksamheten är därmed en central del av socialtjänstens arbete, både för planering och utveckling av insatser samt för att möjliggöra ett mer förebyggande arbetssätt.

I Gävleborgs län påbörjades redan 2008 ett arbete med att förbättra och systematiskt dokumentera aktualiseringar av barn och unga (0–20 år) och, från 2016, aktualiseringar av vuxna till socialtjänsten, vilket ligger väl i linje med den nya socialtjänstlagen. Syftet var att få bättre kunskap om vilka som aktualiseras samt att bidra till utvecklingen av en evidensbaserad praktik (Almqvist & Åsbrink, 2009; Åsbrink, 2019). Denna årsrapport är den åttonde i ordningen sedan dokumentationen av vuxenaktualiseringar påbörjades. Rapportens syfte är att bidra med underlag för uppföljning och utveckling av socialtjänstens arbete med den vuxna målgruppen.

Rapporten belyser följande frågeställningar:

- Hur många och vilken typ av aktualiseringar avseende vuxna har inkommit till socialtjänsterna i Gävleborgs län under 2025 och hur ser utvecklingen ut de senaste fem åren?
- Vilka var orsakerna till aktualiseringarna?
- Vem eller vilka står för anmälningarna?
- Hur ser ålders- och könsfördelningen ut?
- I vilken utsträckning leder aktualisering till beslut att inleda en utredning?

Metod

Sedan arbetets start har FoU Välfärd stöttat länets kommuner i insamling, sammanställning och analys av data avseende socialtjänstens arbete med vuxna som söker stöd och hjälp eller anmäls p.g.a. oro för att de far illa. Fram till och med 2024 har rapporteringen omfattat både halvårs- och helårsrapporter, medan rapporteringen från och med 2025 sker i form av helårsrapporter.

Länets socialtjänster genomför halvårsvisa utdrag (januari–juni respektive juli–december) ur respektive verksamhetsystem avseende registrerade aktualiseringar av vuxna från 21 år. Dessa uppgifter rapporteras till FoU Välfärd vid två tillfällen per år. FoU Välfärd sammanställer och bearbetar därefter materialet fram t.o.m. 2023 med hjälp av statistikprogrammen SPSS och därefter med Jamovi.

Uppgifterna är inte personnummerbaserade och kan därmed inte kopplas till enskilda individer. Datamaterialet avser samtliga aktualiseringar, vilket innebär att en och samma individ kan förekomma vid flera tillfällen under ett och samma kalenderår. En begränsning med kommunernas verksamhetsystem är att de inte kan leverera exakta helårsuppgifter om antalet unika individer som har aktualiserats. Denna begränsning har funnits med sedan den gemensamma dokumentationen av länsdata påbörjades.

Tillförlitlighet

För att säkerställa en så hög tillförlitlighet som möjligt i datamaterialet har en tidigare läns-gemensam referensgrupp tagit fram gemensamma rutiner för dokumentation. Dessa rutiner har beslutats i respektive kommuns socialnämnd och ska tillämpas av samtliga berörda verksamheter. De koder som används i dokumentationen är därmed gemensamma för länet och kan inte ändras på lokal nivå utan ett nytt beslut i socialnämnden.

Som stöd för en enhetlig och långsiktigt hållbar registrering finns en gemensam kodnyckel, som syftar till att minska tolkningsutrymmet vid registrering i verksamhetssystemen. Datamaterialet hämtas direkt från kommunernas verksamhetssystem, där socialsekreterare registrerar samtliga aktualiseringar till barn- och ungdomsenheterna. Sammantaget bedöms dessa åtgärder skapa goda förutsättningar för stabilitet och jämförbarhet i materialet över tid.

Samtidigt medför registerbaserade data alltid en risk för felkällor. Exempel på sådana är att inkommande ärenden inte registreras, att likartade situationer tolkas och definieras olika av olika handläggare, eller att registreringar blir felaktiga av misstag. Dessa faktorer kan påverka datamaterialets precision, även om den övergripande tillförlitligheten bedöms vara god.

Generaliserbarhet

Dokumentationen av registrerade aktualiseringar avseende vuxna, samt de årliga sammanställningarna, omfattar i dag en sammanhängande tidserie på 8 år. Datamaterialet uppvisar en hög grad av stabilitet över tid, vilket bedöms möjliggöra analyser av långsiktiga utvecklingsmönster och jämförelser mellan år.

Antalet individer i uppgifterna är dock en uppskattning. Resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet, särskilt vid jämförelser mellan kommuner eller över korta tidsperioder. Trots dessa begränsningar bedöms datamaterialet sammantaget ge ett tillräckligt stabilt underlag för övergripande uppföljning och analys.

Totalt antal aktualiseringar fördelat på kommun

	Period, år					24-25 %	21-25 %
	2021	2022	2023	2024	2025		
Sandviken	589	655	507	425	378	-11%	-36%
Gävle	2250	2184	2127	2445	2320	-5%	3%
Söderhamn	755	953	680	723	858	19%	14%
Bollnäs	527	526	652	627	799	27%	52%
Ovanåker	301	259	346	240	280	17%	-7%
Ljusdal	328	411	396	353	371	5%	13%
Hudiksvall	720	874	786	826	752	-9%	4%
Hofors	246	352	304	227	303	33%	23%
Ockelbo	163	146	180	166	136	-18%	-17%
Nordanstig	210	198	167	304	222	-27%	6%
Totalt	6089	6558	6145	6336	6419	1%	5%

Tabell 1: Totalt antal aktualiseringar, vuxna fördelade på kommun med procentuell skillnad mellan 2024 och 2025 samt 2021 och 2025.

Tabell 1 visar tydliga skillnader mellan kommunerna i både nivå och utveckling av antalet aktualiseringar under perioden 2021–2025. Vissa kommuner uppvisar en fortsatt ökning, medan andra visar tydliga minskningar under 2025. Sammantaget understryker resultaten behovet av kommunvis uppföljning för att förstå hur lokala förhållanden och arbetssätt påverkar inflödet till socialtjänsten.

Totalt antal aktualiseringar fördelat på aktualiseringstyp

	Period, år					24-25 %	21-25 %
	2021	2022	2023	2024	2025		
Ansökan	1954	2164	2165	2285	2272	-1%	16%
Anmälan	3572	3834	3429	3433	3422	0%	-4%
Yttrande	316	374	227	271	383	41%	21%
Förfrågan/Begäran	245	196	324	341	341	0%	39%
Total	6087	6568	6145	6330	6418	1%	5%

Tabell 2: Totalt antal aktualiseringar, vuxna fördelade på aktualiseringstyp med procentuell skillnad mellan 2024 och 2025 samt 2021 och 2025.

Tabell 2 visar att antalet anmälningar ökade mellan 2021 och 2022, för att därefter minska och ligga relativt stabilt under perioden 2023–2025. Mellan 2024 och 2025 är förändringen marginell (0 procent), medan det över hela perioden 2021–2025 kan noteras en samlad minskning på 4 procent. Antalet ansökningar, yttranden och förfrågningar har i stället ökat under perioden.

Det totala antalet aktualiseringar visar samtidigt en svag ökning 2025 jämfört med 2024 (1 %) och en ökning på 5 % sett över hela perioden. Sammantaget pekar resultaten på ett relativt stabilt inflöde över tid, med begränsade årliga variationer.

Antal aktualiseringar till socialtjänsten under 2025

	Period 2025					Totalt
	Ansökan	Anmälan	Yttrande	Överföring	Förfrågan/ Begäran	
Sandviken	156	186	30	0	6	378
	41%	49%	8%	0%	2%	100%
Gävle	861	1271	100	1	87	2320
	37%	55%	4%	0%	4%	100%
Söderhamn	340	476	19	0	23	858
	40%	55%	2%	0%	3%	100%
Bollnäs	251	421	127	0	0	799
	31%	53%	16%	0%	0%	100%
Ovanåker	120	114	28	0	18	280
	43%	41%	10%	0%	6%	100%
Ljusdal	144	154	12	0	61	371
	39%	42%	3%	0%	16%	100%
Hudiksvall	229	488	24	0	11	752
	31%	65%	3%	0%	1%	100%
Hofors	98	90	22	0	93	303
	32%	30%	7%	0%	31%	100%
Ockelbo	27	77	3	0	29	136
	20%	57%	2%	0%	21%	100%
Nordanstig	46	145	18	0	13	222
	21%	65%	8%	0%	6%	100%
Totalt	2272	3422	383	1	341	6419
	36%	53%	6%	0%	5%	100%

Tabell 3: Totalt antal aktualiseringar, vuxna fördelade på aktualiseringstyp och kommun med procentuell fördelning inom kommun. N=6419.

Totalt antal aktualiseringar fördelat på aktualiseringstyp, ålder och kön

	Åldersgrupp		Totalt
	24 år och yngre	25 år och äldre	Total
Ansökan	391	1881	2272
	17%	83%	100%
Anmälan	585	2837	3422
	17%	83%	100%
Totalt	976	4718	5694
	17%	83%	100%

Tabell 4: Antal ansökningar och anmälningar under 2025 fördelat på åldersgrupp. N=5694.

	Kön		Totalt
	Man	Kvinna	Total
Ansökan	1318	954	2272
	58%	42%	100%
Anmälan	2109	1313	3422
	62%	38%	100%
Totalt	3427	2267	5694
	60%	40%	100%

Tabell 5: Antal ansökningar och anmälningar under 2025 fördelat på kön. N=5694.

Fördelningen mellan åldersgrupper visar att unga vuxna utgör en relativt liten andel av inflödet: personer 24 år och yngre utgör 17 procent, medan 25 år och äldre står för 83 procent av aktualiseringarna. Detta indikerar att tyngdpunkten i socialtjänstens arbete med vuxna tydligt ligger på den äldre målgruppen. Samtidigt visar fördelningen att åldersmönstret är stabilt mellan ansökningar och anmälningar.

Könsfördelningen visar genomgående att män utgör en större andel av aktualiseringarna än kvinnor. Andelen män varierar mellan 58 och 62 procent, medan kvinnor utgör 38–42 procent. Sammantaget pekar tabellerna på stabila ålders- och könsmonster, vilket ger ett tillförlitligt underlag för uppföljning och vidare analys av målgruppernas sammansättning över tid.

Vem aktualiserar till socialtjänsten?

Tabell 6: Vem anmäler vuxna i länet, antal och procent.

	Vem anmäler?		
	Antal 2025	Procent 2025	Procent 2024
Anhörig	735	22%	25%
Annan privatperson	879	26%	25%
Skola	13	0%	0%
Vuxenpsykiatri	129	4%	4%
Övrig Hälso- och sjukvård	358	10%	10%
Socialtjänsten ex officio	351	10%	10%
Polisen	542	16%	14%
Kriminalvården	18	1%	0%
Socialpsykiatri (kommunal)	29	1%	1%
Äldreomsorg	32	1%	1%
Bostadsföretag	44	1%	1%
Ideell organisation	12	0%	0%
Annan kommun	85	3%	2%
Övrigt	185	5%	6%
Totalt	3412	100%	100%

Tabell 6 visar en övergripande stabil fördelning mellan 2024 och 2025, med endast mindre förändringar i de flesta kategorier.

Annan privatperson utgör fortsatt den största gruppen och ökar något från 25 % till 26 % (879 ärenden), vilket indikerar en svagt ökande andel initiativ från enskilda. *Socialtjänsten ex officio* och *Vuxenpsykiatri* ligger kvar på oförändrade nivåer (10 % respektive 4 %), vilket tyder på stabila inflöden från dessa verksamheter.

Små förändringar syns i de mindre kategorierna: *Kriminalvården* ökar marginellt från 0 % till 1 % (18 ärenden), medan *Övrigt* minskar något från 6 % till 5 %. *Äldreomsorg* och *ideell organisation* ligger kvar på låga och oförändrade nivåer.

Sammantaget pekar utvecklingen på en stabil struktur där förändringarna främst är marginella, med en svag förskjutning mot fler ärenden som initieras av privatpersoner.

Orsak till ansökningar

Tabell 7: Orsak till ansökan efter kön, 2025 och 2024, vuxna, länet. Antal och procent.

	Kön			
	2024		2025	
	Man	Kvinna	Man	Kvinna
Skadligt bruk och beroende	1123	506	1057	484
	84%	54%	81%	51%
Våld i nära relationer	34	303	40	313
	3%	32%	3%	33%
Våldsutövare	12	1	13	1
	1%	0%	1%	0%
Hedersrelaterat våld och förtryck	4	14	3	13
	0%	1%	0%	1%
Behov av stöd, övriga vuxna	159	118	203	143
	12%	13%	15%	15%
Totalt	1333	943	1316	954
	100%	100%	100%	100%

Tabell 7 visar att skadligt bruk och beroende fortsatt är den klart vanligaste orsaken till att vuxna ansöker om stöd hos socialtjänsten. Både antalet och andelen minskar dock något från 2024 (1123 respektive 506) till 2025 (1057 respektive 484). Män är tydligt överrepresenterade (t.ex. 1057 jämfört med 484 år 2025), vilket följer ett välkänt mönster både nationellt och i länet.

I kontrast till detta är våld i nära relationer en kategori där kvinnor dominerar kraftigt (313 jämfört med 40 år 2025).

Kategorin behov av stöd, övriga vuxna, ökar relativt tydligt (från 159 till 203 respektive från 118 till 143). Detta kan spegla ett bredare spektrum av social problematik, exempelvis kopplat till psykisk ohälsa, ekonomiska svårigheter eller social utsatthet.

Övriga kategorier – våldsutövare samt hedersrelaterat våld och förtryck – ligger kvar på låga nivåer och visar endast marginella förändringar mellan åren. Även i dessa kategorier är män överrepresenterade.

Totalt sett är antalet ärenden relativt stabilt (1333 till 1316 respektive 943 till 954), vilket tyder på att det samlade behovet av stöd inte har förändrats nämnvärt. Däremot syns en viss förskjutning i orsakerna, där ett bredare stödbehov ökar något i betydelse i förhållande till skadligt bruk och beroende.

Ansökningar

Tabell 8: Antal ansökningar 2021–2025. Vuxna. Kommuner. Antal och procentuell förändring

	Ansökningar till socialtjänsten vuxna, helår 2021-2025						
	2021	2022	2023	2024	2025	2024-2025 %	2021-2025 %
Sandviken	171	259	245	201	156	-22%	-9%
Gävle	667	761	814	903	861	-5%	29%
Söderhamn	266	285	255	346	340	-2%	28%
Bollnäs	172	184	246	215	251	17%	46%
Ovanåker	73	80	79	87	120	38%	64%
Ljusdal	109	129	117	151	144	-5%	32%
Hudiksvall	244	230	199	243	229	-6%	-6%
Hofors	116	157	111	58	98	69%	-16%
Ockelbo	77	43	56	37	27	-27%	-65%
Nordanstig	59	36	43	44	46	5%	-22%
Länet	1954	2164	2165	2285	2272	1%	16%

Tabell 8 visar utvecklingen av ansökningar till socialtjänsten för vuxna i länet under perioden 2021–2025 och pekar på relativt stabila nivåer totalt sett, men med tydliga skillnader mellan kommunerna.

På länsnivå ligger antalet ansökningar på en jämn nivå, med en svag ökning över hela perioden (från 1954 till 2272), vilket motsvarar en uppgång på 16 procent. Mellan 2024 och 2025 är förändringen dock marginell (+1 %).

Mellan kommunerna framträder mer varierade utvecklingsmönster. Söderhamn visar en tydlig ökning över tid (+28 %), även om nivån har legat oförändrad de två senaste åren. Även Ovanåker uppvisar en markant ökning, både på kort sikt (+38 %) och över hela perioden (+64 %), vilket indikerar ett växande inflöde av ärenden.

I kontrast visar flera kommuner en minskning. Sandviken har en nedåtgående trend med en tydlig minskning både det senaste året (–22 %) och över tid (–9 %). Hudiksvall uppvisar en mindre men konsekvent minskning (–6 % både kort- och långsiktigt). Den mest påtagliga nedgången syns i Ockelbo, där antalet ansökningar har minskat kraftigt (–27 % senaste året och –65 % över perioden).

Sammantaget visar tabellen att även om det totala antalet ansökningar i länet är relativt stabilt, sker det betydande lokala variationer. Det tyder på att behoven, arbetssätten eller tillgången till stöd kan skilja sig mellan kommunerna, vilket kan vara viktigt att belysa i fortsatta analyser och planering.

Anmälningar mellan 2021 och 2025 i länet

Tabell 9: Antal anmälningar 2021–2025. Vuxna. Kommuner. Antal. Procentuell förändring.

	Anmälningar till socialtjänsten vuxna. Period helår.						
	2021	2022	2023	2024	2025	2024-2025 %	2021-2025 %
Sandviken	307	301	207	192	186	-3%	-39%
Gävle	1477	1310	1181	1376	1271	-8%	-14%
Söderhamn	468	653	414	351	476	36%	2%
Bollnäs	269	263	319	335	421	26%	57%
Ovanåker	184	143	232	121	114	-6%	-38%
Ljusdal	153	198	200	116	154	33%	0%
Hudiksvall	438	615	557	556	488	-12%	11%
Hofors	87	128	126	71	90	27%	3%
Ockelbo	45	62	72	81	77	-5%	71%
Nordanstig	144	161	121	234	145	-38%	0%
Länet	3572	3834	3429	3433	3422	0%	-4%

Tabell 9 visar utvecklingen av anmälningar till socialtjänsten för vuxna under perioden 2021–2025 och pekar, liksom ansökningarna, på en övergripande stabil nivå i länet, men med tydliga variationer mellan kommunerna.

På länsnivå är antalet anmälningar i stort sett oförändrat mellan 2024 och 2025 (0 %), och något lägre jämfört med 2021 (–4 %). Mellan kommunerna framträder dock olika utvecklingsmönster:

Söderhamn visar en tydlig ökning det senaste året (+36 %) och ligger något över nivåerna från 2021 (+2 %).

Hudiksvall har minskat något det senaste året (–12 %), men ligger fortfarande högre än 2021 (+11 %), vilket pekar på en viss ökning över tid trots en nylig nedgång.

Sandviken uppvisar en successiv minskning, både på kort (–3 %) och lång sikt (–39 %), vilket är en av de tydligaste nedgångarna i materialet.

Ovanåker visar också en minskande trend (–6 % senaste året och –38 % över tid).

Ockelbo avviker genom att ha en kraftig ökning sett över hela perioden (+71 %), även om en mindre minskning syns det senaste året (–5 %).

Sammantaget visar tabellen att anmälningarna i länet är stabila, men att utvecklingen varierar kraftigt mellan kommunerna. Detta kan spegla skillnader i exempelvis arbetssätt, samverkan, anmälningsbenägenhet eller faktiska förändringar i befolkningens behov och problematik.

Orsak till anmälningar

Orsak anmälan			
	Antal 2025	Procent 2025	Procent 2024
LOB-anmälan	299	9%	9%
Missbruk och beroende	2341	69%	68%
Socialt nedbrytande beteende	165	5%	4%
Våld i nära relationer	324	9%	9%
Hedersrelaterat våld och förtryck	11	0%	0%
Övrigt, övriga vuxna	279	8%	8%
Total	3419	100%	100%

Tabell 10: Orsak till anmälan 2024–2025. Vuxna. Länet.
Antal, Procent

	Kön			
	2025		2024	
	Man	Kvinna	Man	Kvinna
LOB-anmälan	252	47	237	85
	12%	4%	12%	6%
Missbruk och beroende	1567	774	1461	884
	75%	59%	75%	60%
Socialt nedbrytande beteende	63	102	65	84
	3%	8%	3%	6%
Våld i nära relationer	69	255	51	263
	3%	19%	3%	18%
Hedersrelaterat våld och förtryck	2	9	1	5
	0%	1%	0%	0%
Övrigt, övriga vuxna	154	125	134	155
	7%	9%	7%	11%
Totalt	2107	1312	1949	1476
	100%	100%	100%	100%

Tabell 11: Orsak till anmälan efter kön 2024-2025, Vuxna i länet, Antal, procent

Tabell 10 visar att skadligt bruk och beroende är den klart dominerande aktualiseringsorsaken år 2025, med 2 341 anmälningar, vilket motsvarar 69 % av samtliga. Jämfört med 2024 är detta en marginell ökning från 68 %, vilket tyder på en fortsatt stabil och hög nivå inom området.

Våld i nära relationer uppgår till 324 ärenden och står för 9 %, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Detta indikerar en stabil nivå utan tydlig ökning eller minskning i andel.

Kategorin övrigt, övriga vuxna omfattar 279 ärenden och motsvarar 8 %, vilket också är oförändrat jämfört med 2024. Även här ses alltså en stabil utveckling över tid.

Sammanfattningsvis är fördelningen mellan aktualiseringsorsaker i stort sett oförändrad jämfört med föregående år. Skadligt bruk och beroende fortsätter att dominera tydligt, medan övriga kategorier ligger kvar på stabila och betydligt lägre nivåer. Detta pekar på att behovet av insatser inom området skadligt bruk och beroende fortsatt är omfattande och centralt.

Aktualiseringsorsakerna visar också tydliga könsspecifika mönster (tabell 11), där framför allt LOB-anmälningar och våld i nära relationer bidrar till stora skillnader mellan könen. Fler män än kvinnor anmäls p.g.a. LOB (12% respektive 4%) och fler kvinnor än män anmäls p.g.a. våld i nära relation (19% respektive 3%). Andra orsaker, såsom socialt nedbrytande beteende, är mer jämnt fördelade.

Vem anmäler skadligt bruk och beroende?

Tabell 12 Vem anmäler skadligt bruk och beroende? 2024-2025, vuxna, länet, antal och procent.

	Antal 2025	Procent 2025	Procent 2024
Anhörig	620	27%	25%
Annan privatperson	663	28%	25%
Skola	6	0%	0%
Vuxenpsykiatri	117	5%	4%
Övrig hälso- och sjukvård	293	13%	10%
Socialtjänsten ex officio	210	9%	10%
Polisen	189	8%	14%
Kriminalvården	13	1%	0%
Socialpsykiatri (kommunal)	21	1%	1%
Äldreomsorg	12	0%	1%
Bostadsföretag	23	1%	1%
Ideell organisation	6	0%	0%
Annan kommun	46	2%	2%
Övrigt	116	5%	6%
Total	2335	100%	100%

Tabell 12 visar att anhöriga är den enskilt största anmälningskällan vid skadligt bruk och beroende, med 620 anmälningar (27 %) år 2025. Detta innebär en ökning jämfört med 2024 (25 %) och tyder på att närstående i hög grad uppmärksammar och agerar vid oro, vilket gör dem till en central aktör i tidig upptäckt.

Övrig hälso- och sjukvård står för den näst största andelen med 293 anmälningar (13 %), vilket också innebär en ökning från 10 % föregående år. Detta pekar på en stärkt roll för vården i att identifiera och vidareförmedla behovet av stöd till socialtjänsten.

Polisen har däremot minskat sin andel av anmälningarna, från 14 % till 8 %, även om det fortfarande rör sig om en betydande aktör med 189 anmälningar. Minskningen kan indikera förändringar i arbetsätt, prioriteringar eller hur ärenden hanteras innan de når socialtjänsten.

Övriga aktörer, såsom socialpsykiatri, bostadsföretag och andra kommuner, står vardera för en mycket liten andel (1–2 %) och ligger på stabila nivåer över tid. Skolan förekommer i princip inte alls i denna kategori, vilket är förväntat då tabellen avser vuxna.

Beslut om social utredning

Tabell 13: Beslut om social utredning vid anmälan. 2025, Vuxna, Länet, Antal, Procent. N=3422, bortfall= 8.

	Inleda utredning	Ej inleda utredning	Total
LOB-anmälan	68	231	299
	23%	77%	100%
Missbruk och beroende	905	1435	2340
	39%	61%	100%
Socialt nedbrytande beteende	44	119	163
	27%	73%	100%
Våld i nära relationer	76	246	322
	24%	76%	100%
Hedersrelaterat våld och förtryck	1	10	11
	9%	91%	100%
Övrigt, övriga vuxna	40	239	279
	14%	86%	100%
Total	1134	2280	3414
	33%	67%	100%

Tabell 13 visar hur stor andel av de inkomna anmälningarna som leder till beslut om att inleda en utredning. Sammantaget resulterar 33 % (1 134 av 3 414) av anmälningarna i en utredning, medan 67 % (2 280) inte leder vidare. Detta innebär att endast cirka en tredjedel av anmälningarna bedöms kräva fortsatt handläggning.

Det finns samtidigt tydliga skillnader mellan olika aktualiseringsorsaker. Skadligt bruk och beroende dominerar i volym med 2 340 anmälningar, varav 905 (39 %) leder till en utredning. Jämfört med det totala genomsnittet (33 %) är detta en högre andel, vilket indikerar att denna typ av ärenden oftare bedöms behöva ytterligare insatser.

För övriga aktualiseringsorsaker, såsom våld i nära relationer, LOB-anmälningar och socialt nedbrytande beteende, ligger andelen som leder till utredning på omkring 25–27 %. Detta är lägre än genomsnittet, vilket tyder på att dessa anmälningar i mindre utsträckning leder till utredning.

Det finns även variationer i faktiska antalen: exempelvis leder 76 av 322 anmälningar om våld i nära relationer (cirka 24 %) och 68 av 299 LOB-anmälningar (cirka 23 %) till utredning, vilket ytterligare understryker att dessa kategorier har en mer restriktiv övergång till utredningsfas jämfört med ärenden som rör skadligt bruk och beroende.

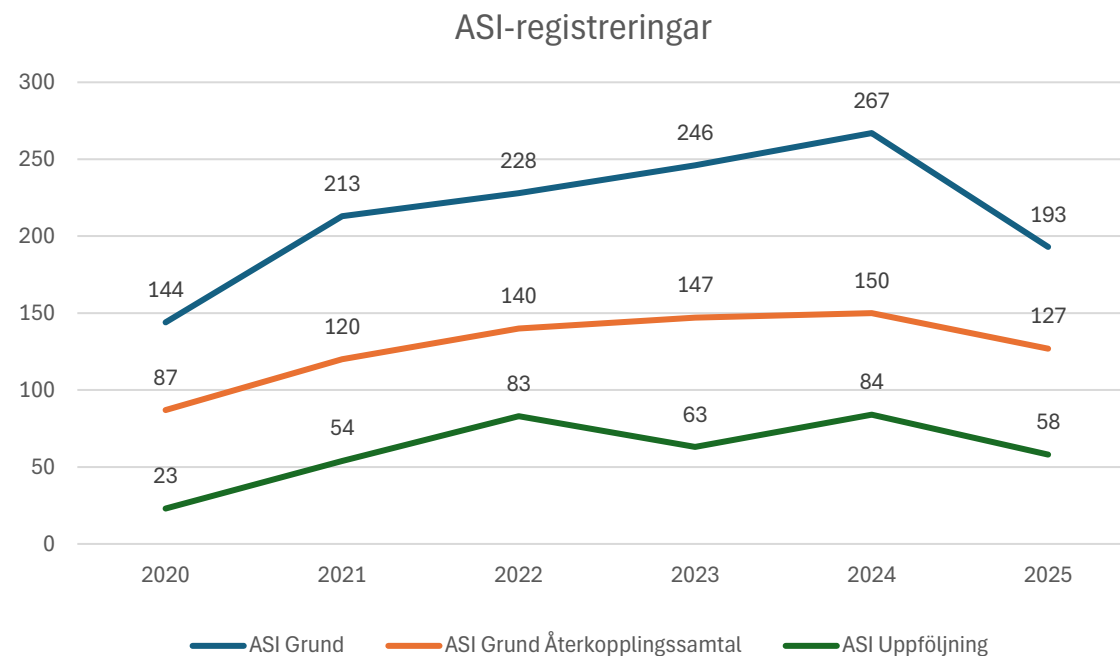
Figur 1 visar utvecklingen av ASI-registreringar (Addiction Severity Index) i sju kommuner under perioden 2020–2025, med fokus på tre delar: grundintervjuer, återkopplingsamtal och uppföljningar.

Sammanställningen visar en successiv, om än relativt begränsad, utveckling av ASI-arbetet fram till 2024. Ökningen är tydligast för ASI-grundintervjuer, vilket indikerar att dessa moment i högre utsträckning jämfört med andra moment i metoden har implementerats i verksamheterna. Under 2025 syns dock en tydlig minskning i samtliga delar, vilket pekar på en viss tillbakagång i användningen.

Utvecklingen av uppföljningar framstår som särskilt svag i relation till antalet genomförda grundintervjuer. Detta tyder på att arbetet med att fullfölja ASI-processen inte har stärkts i samma takt, och att det finns ett behov av att utveckla rutiner och arbetsätt för att säkerställa en mer systematisk uppföljning.

Sammantaget pekar resultaten på att det finns ett fortsatt utvecklingsbehov av att implementera ASI-arbetet – särskilt när det gäller kontinuitet och uppföljning – för att säkerställa en mer heltäckande och hållbar användning av metoden.

Addiction Severity Index (ASI)

- Sammanställningen är från följande kommuner; Sandviken, Gävle, Söderhamn, Bollnäs, Ovanåker, Hudiksvall, Ljusdal

Figur 1 . ASI-registreringar i NetKlient 2025, sju kommuner i Gävleborgs län.

Tabell 14 . ASI-intervjuer sju kommuner Gävleborg 2025 .Ifyllda minst 75%. ()= bortfallsregistreringar.

	ASI Grund	ASI Återkoppling	ASI Uppföljning	ASI Återkoppling Uppföljning	UBÅT	UBÅT Klientupplev.	UBÅT handl. upplev.
Söderhamn	33 (5)	30 (0)	33 (30)	34	9	25	30
Gävle	58 (9)	50 (1)	5 (0)	3	1	0	1
Sandviken	16 (4)	9 (0)	6 (0)	3	1	1	1
Hudiksvall	19 (4)	17 (2)	3 (0)	2	7	9	7
Bollnäs	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0	0	0	0
Ljusdal	18 (14)	6 (1)	0 (0)	0	2	3	0
Ovanåker	15 (6)	15 (0)	6 (0)	5	15	10	19
Totalt ifyllda minst 75%	159	127	53	47	35	48	58

Tabell 14 visar en sammanställning av ASI-intervjuer i sju kommuner i Gävleborg, där endast intervjuer som är ifyllda till minst 75 % ingår. Siffror inom parentes avser bortfallsregistreringar. Övergripande framgår att ASI-grundintervjuer (159) och återkopplingsamtal (127) genomförs i betydligt större omfattning än uppföljningar (53) och uppföljning med återkoppling (47). Detta visar att verksamheterna i huvudsak använder ASI i initiala kartläggningar, men att hela ASI-processen används i ett fåtal ärenden. Söderhamn och Ovanåker utmärker sig genom en relativt god balans mellan grund, uppföljning och kompletterande instrument (UBÅT), vilket kan indikera att ett mer sammanhållet arbetssätt är på väg att utvecklas.

Tabell 15 . Genomförda ASI-grundintervjuer efter beslut om att inleda utredning till följd av ansökningar och anmälningar där orsaken varit LOB och skadligt bruk/beroende. Antal och procent.

	Ansökningar	Anmälningar	Totalt	ASI Grund
Sandviken	133	84	217	16 (7%)
Gävle	487	398	885	58 (7%)
Söderhamn	237	197	434	33 (8%)
Bollnäs	187	27	214	0 (0%)
Ovanåker	47	35	82	15 (18%)
Ljusdal	96	56	152	18 (12%)
Hudiksvall	202	107	309	19 (6%)

Tabell 15 visar i vilken utsträckning ASI-grundintervjuer genomförs efter beslut om att inleda utredning i ärenden som rör LOB och skadligt bruk/beroende, redovisat per kommun i både antal och andel.

Övergripande framgår att andelen genomförda ASI-grundintervjuer är låg i samtliga kommuner. Trots ett totalt stort inflöde av ärenden – exempelvis 885 i Gävle och 434 i Söderhamn – är det endast 6–8 % som resulterar i en ASI-intervju. Även i andra kommuner ligger andelen genomgående under 20 %.

Det finns samtidigt variationer mellan kommunerna:

- Ovanåker (18 %) och Ljusdal (12 %) har relativt högre andelar, även om volymerna är mindre.
- Gävle (7 %), Sandviken (7 %) och Hudiksvall (6 %) visar låga och relativt likartade nivåer, trots stora ärendevolymer.
- Bollnäs utmärker sig genom att inga ASI-grundintervjuer alls registreras (0 %), trots över 200 aktuella ärenden.

Resultaten tyder på att ASI inte används systematiskt som en del av utredningsprocessen. Skillnaden mellan kommunerna kan indikera variationer i arbetssätt, prioriteringar eller förutsättningar för att använda metoden. Den låga andelen i kommuner med stora inflöden är särskilt anmärkningsvärd, då det innebär att många utredningar genomförs utan strukturerad kartläggning med ASI, vilket kan påverka både bedömning och uppföljning.

Sammanfattning och slutsatser

Denna rapport visar att inflödet av aktualiseringar av vuxna till socialtjänsten i Gävleborgs län under 2025 är stabilt och följer ett mönster som i stora drag har varit bestående över tid. Totalt registrerades 6 419 aktualiseringar under året, vilket innebär en marginell ökning jämfört med föregående år och en svag uppgång sett över en längre period. Sammantaget pekar detta på att socialtjänsten möter ett relativt konstant behov av stödinsatser, där variationerna mellan enskilda år är begränsade.

Bakom denna övergripande stabilitet framträder dock tydliga skillnader mellan kommunerna. Vissa kommuner uppvisar ökning av såväl ansökningar som anmälningar, medan andra har en tydligare nedåtgående trend. Detta tyder på att lokala faktorer såsom arbetssätt, samverkan och befolkningsstruktur har betydelse för inflödet till socialtjänsten, och understryker vikten av fortsatt kommunvis uppföljning och analys.

När det gäller aktualiseringstyp dominerar anmälningar, som utgör drygt hälften av samtliga ärenden. Andelen har varit relativt oförändrad de senaste åren, medan ansökningar och vissa andra typer av aktualiseringar har ökat något över tid. Detta kan tolkas som att inflödet i hög grad fortsatt initieras av omgivningen snarare än av individen själv, även om en viss ökning av egenansökningar kan skönjas.

Målgruppen präglas av stabila demografiska mönster. Majoriteten av de aktualiserade är 25 år eller äldre, och män är genomgående överrepresenterade. Samtidigt framträder tydliga könsskillnader i ärendenas innehåll. Män dominerar särskilt i ärenden som rör skadligt bruk och beroende, medan kvinnor är överrepresenterade i ärenden som rör våld i nära relationer. Dessa skillnader är konsekventa över tid och speglar kända mönster även i ett bredare sammanhang.

Skadligt bruk och beroende utgör den klart dominerande orsaken till både ansökningar och anmälningar och står för en majoritet av aktualiseringarna. Nivåerna är stabila över tid, vilket visar att denna problematik fortsatt är central i socialtjänstens arbete med vuxna. Samtidigt syns en viss ökning i kategorin övriga stödbehov, vilket kan indikera en breddning av problematiken, exempelvis kopplat till psykisk ohälsa, social utsatthet och ekonomiska svårigheter.

Rapporten visar vidare att endast en tredjedel av anmälningarna leder till beslut om att inleda en utredning. Detta innebär att majoriteten av ärendena avslutas i ett tidigt skede. Andelen varierar mellan olika typer av ärenden, där aktualiseringar som rör skadligt bruk och beroende i högre grad leder till utredning jämfört med exempelvis våld i nära relationer eller LOB-anmälningar.

Resultatet pekar på att socialtjänsterna i hög grad gör tidiga bedömningar och avgränsningar, vilket kan spegla både arbetssätt och prioriteringar. En central iakttagelse är den betydelse som privatpersoner och anhöriga har för att initiera ärenden. Tillsammans står dessa grupper för en stor andel av anmälningarna, vilket visar att närstående och omgivning spelar en viktig roll i att uppmärksamma behovet av stöd. Samtidigt pekar utvecklingen på en svag ökning av anmälningar från privatpersoner, vilket kan tolkas som en ökad benägenhet att agera vid oro.

Rapporten lyfter även fram utvecklingsområden inom det systematiska arbetet, särskilt när det gäller användningen av strukturerade bedömningsinstrument såsom ASI. Trots att metoden används i viss utsträckning är andelen genomförda intervjuer låg i relation till antalet ärenden, och uppföljningar genomförs i begränsad omfattning. Detta pekar på behovet av att stärka implementeringen och säkerställa att hela arbetsprocessen tillämpas mer konsekvent.

Sammanfattningsvis visar rapporten att socialtjänsterna i Gävleborg arbetar i en kontext med stabilt inflöde men med komplexa och delvis föränderliga behov. Den dominerande problematiken kring skadligt bruk och beroende består, samtidigt som en breddning av stödbehov kan skönjas. För att möta dessa utmaningar framstår det som särskilt viktigt att:

- fortsätta utveckla kunskapsbaserade och systematiska arbetssätt,
- stärka uppföljning och användning av strukturerade metoder, och
- fördjupa analyser av lokala variationer mellan kommunerna.

Genom detta kan socialtjänsten i högre grad säkerställa tidiga, träffsäkra och likvärdiga insatser för vuxna i behov av stöd.

Referenser

Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2009). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2008*. FoU Rapport 2009:4. FoU Välfärd, Region Gävleborg.

Socialtjänstlag (2025:400). (u.å.). Hämtad 27 november 2025, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2025400_sfs-2025-400/

Åsbrink, P. (2019). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018*. FoU Rapport 2019:2. FoU Välfärd, Region Gävleborg.

